

PM 2007: RI (Dnr 329-4109/2007)

Bristande förankring av avknoppning

Skrivelse från Ann-Margarethe Livh (v)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Ann-Margarethe Livh (v) besvaras med denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Ann-Margarethe Livh (v) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen den 17 oktober 2007 med rubriken ”Skrivelse om bristande förankring av avknoppning”. Skrivelsen tar sin utgångspunkt i behovet av att säkerställa neutral information till medarbetare och brukare som berörs av avknoppning - frågan kan inte helt överlämnas till den som vill knoppa av. Enligt skrivelsen framgår det inte i stadens anvisningar vem som ska ansvara för förankringen, bara att det ska göras. I skrivelsen anfördes att ett minimikrav är att medarbetare och brukare får svara anonymt till förvaltningen om hur de ställer sig till avknoppning och att de dessförinnan ska ha fått information från respektive förvaltning om vad en avknoppning innebär. Mot bakgrund av ovanstående föreslås i skrivelsen att stadsledningskontoret ska återkomma med förslag till klargörande av stadens anvisningar beträffande information vid avknoppningar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att förankring och information är central vid avknoppning och att information och förankring är två begrepp som ska åtskiljas. Vad gäller förankringsarbetet är utgångspunkten att den som vill knoppa av en verksamhet själv måste se till att förankra detta hos både personal och i förekommande fall hos brukare. När det gäller neutral information om avknoppning till brukare och personal är det respektive nämnd/förvaltning som ansvarar för denna.

Mina synpunkter

Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald. Staden uppmuntrar och stödjer de anställda som önskar knoppa av verksamhet. Det finns ett stort intresse bland stadens anställda för avknoppning vilket är mycket glädjande.

Ann-Margarethe Livh (v) tar upp en viktig fråga i sin skrivelse. Förankring och information är central vid avknoppning. Det är dock viktigt att göra åtskillnad mellan begreppen förankring och information. När det gäller neutral information om avknoppning och vad den innebär för personal och brukare är det nämndens ansvar att informera om eventuella förändringar och vad dessa innebär. Hur det i praktiken ska gå till är upp till varje enskild nämnd och kan variera beroende på vad det är för typ

av verksamhet som ska avknoppas. Det finns centralt framtagen och utformad information att tillgå.

Förankringsarbetet är dock en uppgift för den eller de anställda som vill knoppa av. I anvisningarna för avknoppning framgår att det åläggs varje nämnd att försäkra sig om att information och förankring är tillräckligt genomförd både avseende tid och omfattning. Då avknoppningsprocessen kan se olika ut beroende på vilken verksamhet som ska knoppas av måste varje nämnd själv avgöra hur och när information och förankring ska ske.

För att stödja stadens anställda som är intresserade av att knoppa av verksamhet och andra som berörs har vi inrättat kansliet för avknoppning på förnyelseavdelningen. Här finns alltid möjlighet för de berörda att höra av sig för neutral information och alla som hör av sig har möjlighet att få vara anonyma. Kansliet åtar sig också att komma ut till verksamheterna och besvara frågor från personal och brukare. Kansliets roll är att informera om avknoppning på ett objektiva och neutralt sätt. Som ett stöd i avknoppningsprocessen har kansliet också tagit fram en checklista på intranätet för nämnder och förvaltningar där vikten av förankring hos personal och brukare framgår. Det är naturligtvis önskvärt att nämnder och förvaltningar tar del av checklistan inför en avknoppning. Kansliet har som ett ytterligare stöd tagit fram ett interaktivt verktyg på intranätet där vikten av förankring och information framgår.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Ann-Margarethe Livh (v) besvaras med denna promemoria.

Stockholm den 5 december 2007

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilagor

1. Checklista
2. Informationsverktyg
3. Skrivelse från Ann-Margarethe Livh (v)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. Skrivelsen bifalles.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Det är positivt att föredragande borgarråd nu tydligt klargör att det är nämndernas och inte avknopparens ansvar att sakligt informera om förändringar vid avknoppning och vad dessa innebär för personal och brukare. Därmed är frågan om vem som ska svara för den neutrala informationen besvarad, vilket självklart bör stadfästas i tillämpningsanvisningarna om avknoppning. Det är bra men räcker inte att information finns i checklistor och utbildningar.

Hur informationen ska gå till kan inte beskrivas i detalj i anvisningarna men kan heller inte helt överlämnas till nämnderna. Det måste finnas en grundläggande likställighet i staden om information vid avknoppning och dess konsekvenser för personal och brukare.

Ett byte av arbetsgivare till privat innebär exempelvis kortare semester för personalen inom vissa avtalsområden och att den grundlagsskyddade meddelarfriheten försvinner. En sådan information måste ges alla anställda oavsett nämndtillhörighet.

Det handlar även om att slå fast att nämnderna har ansvar för att aktivt informera personal och brukare, exempelvis att i en enkät fråga hur berörda ställer sig till en avknoppning och

samtidigt ge dem möjligheten att svara anonymt. Vi anser inte att det räcker med ett brev från förvaltningen till brukare och personal.

Föredragande borgarrådet hänvisar till kansliet för avknoppning när det gäller möjligheten att för berörd personal och brukare att få vara anonyma. Det är bra att möjligheten finns, även om kansliet av många främst uppfattas som ett medel för att främja avknoppning. Eftersom det är respektive nämnd som ska avgöra om förankringen är tillräckligt genomförd är det viktigaste att nämnden aktivt frågar efter synpunkter från personal och brukare.

ÄRENDET

Ann-Margarethe Livh (v) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen den 17 oktober 2007 med rubriken. ”Skrivelse om bristande förankring av avknoppning” Skrivelsen tar sin utgångspunkt i behovet av att säkerställa neutral information till medarbetare och brukare som berörs av avknoppning - frågan kan inte helt överlämnas till den som vill knoppa av. Enligt skrivelsen framgår det inte i stadens anvisningar vem som ska ansvara för förankringen, bara att det ska göras. Det är i stort sett oreglerat hur informationen ska gå till i staden. I skrivelsen anförs att ett minimikrav är att medarbetare och brukare får svara anonymt till förvaltningen om hur de ställer sig till avknoppning och att de dessförinnan ska ha fått information från respektive förvaltning om vad en avknoppning innebär. Mot bakgrund av ovanstående föreslås i skrivelsen att stadsledningskontoret ska återkomma med förslag till klargörande av stadens anvisningar beträffande information vid avknoppningar.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av förnyelseavdelningen, kansliet för avknoppning.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2007 är i huvudsak av följande lydelse.

Sammanfattning

Utgångspunkten i skrivelsen är att staden behöver säkerställa att neutral information och stöd till medarbetare och brukare ges i samband med att anställda anmäler intresse av att knoppa av verksamhet.

Stadsledningskontoret anser att förankring och information är central vid avknoppning och att information och förankring är två begrepp som ska åtskiljas. Vad gäller förankringsarbetet är utgångspunkten att den som vill knoppa av en verksamhet själv måste se till att förankra detta hos både personal och i förekommande fall hos brukare. När det gäller neutral information om avknoppning till brukare och personal är det respektive nämnd/förvaltning som ansvarar för denna. Hur detta ska gå till och när information ska ges bör förvaltning/nämnd och avknoppare komma fram till i samråd. Det finns centralt framtagen och utformad information, som en del i stadens övergripande information, att tillgå.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till stadsledningskontoret. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av förnyelseavdelningen, kansliet för avknoppning.

Bakgrund

Ann-Margarethe Livh (v) har 2007 10 17 lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen med rubriken ”Skrivelse om bristande förankring av avknoppning” Skrivelsen tar sin utgångspunkt i behovet av att säkerställa neutral information till medarbetare och brukare som berörs av avknoppning - frågan kan inte helt överlämnas till den som vill knoppa av. Enligt skrivelsen framgår det inte i stadens anvisningar vem som ska ansvara för förankringen, bara att det ska göras. Det är i stort sett oreglerat hur informationen ska gå till i staden. I skrivelsen anförs att ett minimikrav är att medarbetare och brukare får svara anonymt till förvaltningen om hur de ställer sig till avknoppning och att de dessförinnan ska ha fått information från respektive förvaltning om vad en avknoppning innebär.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås i skrivelsen att stadsledningskontoret ska återkomma med förslag till klargörande av stadens anvisningar beträffande information vid avknoppning-

ar. Syftet ska vara att förankringsprocessen sköts på ett neutralt sätt och att berörda medarbetare och brukare garanteras möjligheten att ge sin uppfattning till känna anonymt.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att förankring och information är central vid avknoppning. Stadsledningskontoret vill framhålla vikten av att göra åtskillnad mellan begreppen förankring och information. När det gäller neutral information om avknoppning och vad den innebär för personal och brukare kan en nämnd inte lägga över ansvaret för detta på den eller de personer som vill knoppa av. Så länge verksamheten drivs av kommunen är det nämndens ansvar att informera personal och brukare om eventuella förändringar och vad dessa innebär. Hur det i praktiken ska gå till är i princip upp till varje enskild nämnd och kan variera beroende på vad det är för typ av verksamhet som ska avknoppas men det bör ske i samråd med aktuella avknoppare. Det finns centralt framtagen och utformad information, som en del i stadens övergripande information, att tillgå

Vad däremot gäller själva förankringsarbetet, är det avknopparens uppgift att sköta detta.

Kansliet för avknoppning har en neutral roll i förhållande till både presumtiva avknoppare och andra som berörs av en eventuell avknoppning. Det finns alltid möjlighet för de berörda att höra av sig till kansliet för neutral information och alla som hör av sig har möjlighet att få vara anonyma. Kansliet åtar sig också att komma ut till verksamheterna och besvara frågor från personal och brukare. Kansliets roll är att informera om avknoppning på ett objektivt och neutralt sätt.

I anvisningarna för avknoppning framgår att det åläggs varje nämnd att avgöra om information och förankring är tillräckligt genomförd både avseende tid och omfattning. Då avknoppningsprocessen kan se olika ut beroende på vilken verksamhet som ska knoppas av måste varje nämnd själv avgöra hur och när information och förankring ska ske.

Som ett stöd i avknoppningsprocessen har kansliet också tagit fram en checklista på intranätet för nämnder och förvaltningar där vikten av förankring hos personal och brukare framgår. Det är naturligtvis önskvärt att nämnder och förvaltningar tar del av checklistan inför en avknoppning.

Kansliet har som ett ytterligare stöd tagit fram ett interaktivt verktyg på intranätet där vikten av förankring och information framgår.

Varje nämnd har också utsett en kontaktperson för avknoppning vars uppgift är att vara dels ett stöd för dem som knoppar av men också en viktig länk för information och erfarenhetsutbyte mellan förvaltningen och stadsledningskontoret. Kansliet för avknoppning kommer att genomföra en utbildning för dessa personer. I den utbildningen kommer frågan om ansvar för information och förankring utgöra ett viktigt inslag.

Bilagor

1. Checklista
2. Informationsverktyg

Checklista för nämnder och förvaltningar vid avknoppning

Ingress

Syftet med denna checklista är att ge nämnderna och förvaltningarna ett stöd vid avknoppningsärenden. Listan är inte fullständig utan tanken är att den kan utgöra en grund, där sedan respektive förvaltning kan fylla på med det som är viktigt i det specifika ärendet. Avknoppningskansliet kommer också vid behov uppdatera denna checklista.

Fakta om den avknoppande enheten

Antal personal

Antal brukare

Verksamhetsandel (andel av den totala/specifika verksamheten)

Omsättning Har verksamheten tillräcklig ekonomisk bärkraft för att klara sig som egen enhet? (Då det är möjligt att också knoppa av en del av en verksamhet är det viktigt att se hur den ekonomiska bärkraften ser ut när man inte kan fördela kostnader över en större enhet) Geografiskt läge

Hur verksamheten fungerar idag avseende ekonomi och kvalitet

Framtida behov av denna tjänst

Syfte med avknoppningen

Kort beskrivning om varför enheten vill knoppa av och vilken verksamhetsidé enheten har

Förankring

Beskrivning av hur förankringsprocessen gått till bland personal och i förekommande fall hos brukare/kunder

Information till personal och brukare

Förvaltningen har ansvar för att informera personal och brukare om vad en avknoppning innebär. En beskrivning av de informationsinsatser som gjorts.

Konsekvenser

Blir det någon övertalighet om inte all personal vill följa med över?

Hur ser tillgången till respektive behovet av denna tjänst ut framöver? Har föräldrarna till barn i förskolan fått information om kö- och placeringsrutiner samt information om stadens platsgaranti.

Tillstånd

Behövs tillstånd för att bedriva verksamheten? T.ex. vad gäller skola och förskola så behövs tillstånd från skolverket respektive utbildningsförvaltningen.

Lokaler

Hur ser nuvarande kontrakt ut, när går det ut? Blir det en förstahandsuthyrning eller andrahandsuthyrning? Accepterar hyresvärden den nya hyresgästen?

Inventarier

Kommer den avknoppande enheten överta samtliga inventarier? Är en inventarieförteckning gjord? Är inventarierna värderade av en oberoende värderingsman?

Avtal

Behövs det tecknas några avtal med den avknoppande enheten? Vad gäller skola och förskola ska t.ex. avtal skrivas om övertagande av personal.

Beslut

Nämnden kan behöva fatta beslut i olika typer av frågor beroende på vilken verksamhet det handlar om. Vad gäller verksamhet som ska upphandlas behöver nämnden fatta beslut om att konkurrensutsätta verksamheten, beslut om förfrågningsunderlag samt eventuellt beslut om

tilldelning, om inte detta är delegerat. Vad gäller skola och förskola ska beslut fattas om nedläggning av den kommunala verksamheten och då under förutsättning att tillstånd beviljats att bedriva verksamheten.

*Informationsverktyg Avknoppning
(Text från stadens intranät)*

Stockholms stad har tagit fram ett informationsverktyg om avknoppning för att underlätta för dig som vill veta vad avknoppning är och hur det går till. Du kan gå igenom verktyget från början till slut för att få en grundlig genomgång av avknoppningsprocessen, men du kan också använda det som ett uppslagsverk och hämta den information du behöver.

Informationsverktyget hittar du på stadens intranät under ”Avknoppning, valfrihet och upphandling”